

Vystúpenie predsedníčky Roberty Metsolovej na zasadnutí Európskej rady štvrtok 26. októbra 2023

Ďakujem, Charles.

Príjemné popoludnie všetkým.

Teroristický útok v Izraeli, humanitárna kríza v Gaze a napätie v širšom regióne Blízkeho východu stále vyvolávajú vážne obavy. Teroristické útoky Hamasu vrhli temný tieň na celý región. Svedkom týchto zverstiev som bola aj ja, keď som navštívila miesta, kde k nim došlo, a stretla sa so smútiacimi, ktorí ich prežili. Viem, že tam boli aj mnohí z vás.

Úmyselné konanie – v podobe hromadného znásilňovania, únosov, mučenia a vraždenia celých komunit, detí, žien a mužov i zabávajúcich sa mladých ľudí – nemožno ničím ospravedlniť ani odôvodniť. Išlo o teroristický útok teroristickej organizácie, ktorá žije z nenávisti. To treba jasne povedať.

Rovnako dôležité je pochopiť, že Hamas nezastáva legitímne ciele palestínskeho ľudu. Hamas naplneniu týchto cieľov bráni.

Európsky parlament toto hnutie čo najdôraznejšie odsudzuje. Vieme, že Hamas je nutné zastaviť. Takisto zdôrazňujeme, že nám všetkým záleží na spôsobe, akým ho zastavíme. Rozhodujúce je, ako v tejto chvíli zareaguje Izrael.

V Parlamente sme vždy trvali a neustále budeme trvať na dodržiavaní medzinárodného práva a na tom, že humanitárne dôsledky zastavenia Hamasu musia byť prioritou a že pomoc sa musí dostať k nevinným ľuďom, ktorí ju potrebujú.

Ľudia upierajú zrak na Európu v očakávaní, že bude naďalej prijímať kroky v tejto zúfalej kríze v pásme Gazy, kde o život už prišlo príliš veľa nevinných ľudí a príliš mnoho detí osirelo.

Únia nesie zodpovednosť za zachovanie súdržnosti a jednotnosti. Preto nesmieme privierať oči nad smrťou ďalších ľudí ani nad páchaným násilím. Musíme zabrániť nebezpečnej regionálnej eskalácii konfliktu. Musíme udržať čo i len najmenšiu nádej, že mier sa nakoniec podarí dosiahnuť.

Hamas však žiadnu nádej na mier neponúka. Ponúka iba krviprelievanie. Jeho hrozné činy odsúvajú vyhliadky na dosiahnutie mieru o roky, či dokonca desaťročia. Každým dňom, keď 200 rukojemníkov zostáva v zajatí Hamasu, sa od mieru vzdiaľujeme ešte viac. V tejto súvislosti sa musíme bližšie zaoberať aj úlohou iránskeho režimu v regióne.

Chcem pritom zdôrazniť, že rozhodný postoj proti terorizmu, ktorý musíme zaujať, a maximálne úsilie o zmiernenie humanitárnej krízy v Gaze, ktoré musíme vynaložiť, sa navzájom nevylučujú.

Preto budeme naďalej robiť všetko, čo je v našich silách, aby sme ochránili nevinné životy. Preto sa usilujeme o oslobodenie rukojemníkov a zabezpečenie dodávok pomoci priamo na miesto a preto Európsky parlament vyzval na humanitárne prímerie, ktoré by to umožnilo. Z tohto dôvodu sme uvítali, že Európska komisia strojnásobila humanitárnu pomoc.

Tieto kroky sa týkajú najbližšieho obdobia. Z dlhodobého hľadiska by Európa mala byť pripravená a ochotná angažovať sa. Musíme sa neustále zasadzovať za udržateľný a trvalý mier. Za spravodlivé riešenie založené na existencii dvoch štátov. Európa má v tomto úsilí svoju úlohu a je našou povinnosťou, aby sme ju teraz naplnili.

A hoci nás udalosti na Blízkom východe znepokojujú najviac, musíme sa zaoberať aj ďalšími naliehavými otázkami a geopolitickými problémami: pretrvávajúca brutálna invázia Ruska na Ukrajine, udalosti v Náhornom Karabachu, napätie na Balkáne, neustále útoky na bieloruskú demokraciu, naša úloha vo vzťahu k Číne, Indii a v rámci transatlantických vzťahov – to všetko bude mať vplyv na to, ako sa Európska únia postaví k svojej úlohe v tomto novom svete.

Ako budeme riešiť obavy týkajúce sa bezpečnosti a migrácie? Ako si zabezpečíme konkurencieschopnosť vo svete a prosperitu na domácej pôde? Čo musí Európa urobiť, aby bola naďalej superveľmocou založenou na hodnotách a dokázala reagovať na obavy svojich občanov?

Minulý týždeň v Parlamente vystúpil arménsky predseda vlády Pašinjan a hovoril o nedávnej eskalácii konfliktu v Náhornom Karabachu. Venoval sa otázke riadenia prílevu utečencov v Arménsku a vyjadril obavy o bezpečnosť v tomto regióne. Cesta vedúca k mieru je náročná, my však dúfame, že situácia čoskoro umožní pokračovať v zmysluplných rozhovoroch.

Zároveň pretrváva nezákonná ruská invázia na Ukrajinu. Kremel' sa spolieha na to, že naša podpora oslabne, no my vo svojom úsilí nemôžeme poľaviť a ani nepoľavíme. Naďalej budeme poskytovať humanitárnu, logistickú, vojenskú a politickú podporu a podporu na obnovu.

Komisia o niekoľko týždňov predstaví svoj očakávaný balík týkajúci sa rozširovania. Odhodlanie Ukrajiny vykonávať demokratické reformy a plniť odporúčania Komisie je pozoruhodné. Verím, že do konca tohto roka – pokiaľ budú splnené podmienky – sa podarí dosiahnuť dohodu o začatí prístupových rokovaní medzi EÚ a Ukrajinou a na rovnakom základe aj s Moldavskom.

Tým, že našim európskym susedom poskytneme jasnú európsku perspektívu, dosiahneme zamýšľaný cieľ. Ukrajina, Moldavsko a západný Balkán sa reformujú a pripravujú na ďalšie kroky. No Európa sa na to musí pripravovať tiež. Je to čoraz dôležitejšie. A my pri tom nemôžeme zlyhať.

Zároveň musíme naďalej podporovať obnovu, rekonštrukciu a modernizáciu Ukrajiny. Znamená to, že budeme musieť nájsť dohodu o novom nástroji pre Ukrajinu vo výške 50 miliárd EUR, o ktorom Európsky parlament hlasoval minulý týždeň. Ako Únia sme vo vzťahu k Ukrajine preukázali mimoriadnu jednotu a som presvedčená, že to tak bude i naďalej.

Ruka v ruke s tým ide potreba zreformovať viacročný finančný rámec. Ak chceme zmysluplný rozpočet na rok 2024, teda rozpočet, ktorý naplní stanovené ciele, potrebujeme dostatočné zdroje na jeho podporu. To bude možné, len ak sa čo najskôr dosiahne dohoda o revízii viacročného finančného rámca.

Naše zdroje sú v súčasnosti obmedzené. Pandémia, invázia na Ukrajinu, zmena klímy, energetická kríza a nárast životných nákladov – to všetko má svoje následky. Rastúce úrokové sadzby viedli k tomu, že naše náklady na pôžičky v rámci nástroja NextGenerationEU sa zvýšili. V konečnom dôsledku to znamená, že rozpočet EÚ naráža na svoje limity.

Musíme zabezpečiť primerané financovanie našich priorít. Všetci sa zhodujeme na tom, že treba rýchlo a účinne riešiť otázky súvisiace s bezpečnosťou a migráciou, naďalej podporovať Ukrajinu a vynakladať viac prostriedkov v členských štátoch postihnutých prírodnými katastrofami. Členské štáty upierajú zrak na Európu a očakávajú solidaritu a podporu, a práve vtedy by sme tu pre ne mali byť najviac.

Na to, aby sme prísľuby pretavili do reality, potrebujeme finančné zdroje – a tu mi dovoľte podotknúť, že pri zavádzaní nových vlastných zdrojov, na ktorých sme sa dohodli už v roku 2020, musíme napredovať rýchlejšie.

Náš rozpočet predstavuje minimum, ktoré je potrebné na finančnú podporu európskych občanov – či už našich poľnohospodárov, študentov, podnikov, alebo regiónov, aby mohli investovať, inovovať, modernizovať a rozvíjať Európu, ktorá bude na svetovej scéne konkurencieschopná. Tak zabezpečíme skutočný a udržateľný hospodársky rast. Tak si dokážeme zachovať konkurencieschopnosť.

Ak chceme, aby všetko, čo deklarujeme, bolo naďalej dôveryhodné, potrebujeme dohodu. Žiadny odklad tu nepomôže.

A teraz mi dovoľte niekoľko slov k ďalšej téme, ktorú nemožno odkladať, a tou je migrácia. Nedávne udalosti a nárast počtu žiadateľov o azyl opäť poukázali na dôsledky roztrieštenosti našej súčasnej politiky v oblasti azylu a migrácie.

Kľúčovou témou našich diskusií by preto malo byť zefektívnenie návratov prostredníctvom rýchlejšieho spracúvania žiadostí o azyl, zlepšenie postupov návratu a užšia operačná koordinácia a spolupráca medzi členskými štátmi, tretími krajinami, inštitúciami a agentúrami EÚ. Treba odstrániť medzery medzi zamietavým rozhodnutím o azyle a rozhodnutím o návrate. To možno dosiahnuť právnym predpisom o konaní na hraniciach. Na dosiahnutie pokroku vo všetkých bodoch paktu o migrácii je potrebné urobiť viac – a myslím tým nás všetkých spoločne, aby sa nám to podarilo ešte pred skončením tohto volebného obdobia.

Občania od nás budú očakávať, že výsledky vo všetkých týchto oblastiach dosiahneme ešte pred júnovými voľbami. Viem, že to zvládneme, a dovoľte mi uistiť vás, že Parlament je ochotný a pripravený prispieť k tomuto úsiliu svojím dielom.